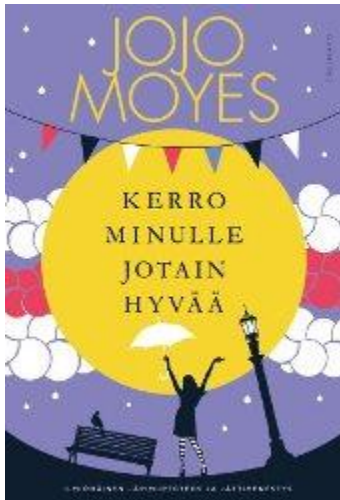

Jojo Moyes: Kerro minulle jotain hyvää

LIISAMARI SEPPÄLÄ 8.3.2015

Hyvää viihdekirjallisuutta on vaikea löytää, ja mitä enemmän ja laajemmin kirjallisuuteen tutustuu, sitä hankalammaksi tehtävä tietenkin käy. Englantilaisen Jojo Moyesin romaani *Kerro minulle jotain hyvää* on rakkaustarina. Poikkeukselliseksi kertomuksen tekee se, että toinen päähenkilöistä on neliraajahalvaantunut, tetra. Moyesin rakentamassa tarinassa myös eri yhteiskuntaluokat törmäävät: varakas, mutta liikenneonnettomuudessa vaikeasti vammautunut nuori, komea mies ja kouluttautumaton, mutta nätti, näppärä ja neuvokas nainen kohtaavat ja oppivat tuntemaan toisensa yhteisten kokemuksiansa kautta.

Tarinan alussa Louisa menettää työpaikkansa kahvilassa. Kun mitään muuta työtä ei ole tarjolla, hän ottaa vastaan tehtävän hyvin paljon ulkopuolista apua tarvitsevan Willin henkilökohtaisena avustajana. Hyvin pian Louisa ottaa päämääräkseen myös työnantajansa mielialan kohentamisen eri tavoilla. Romaanissa on paljon erityyppisiä henkilöitä. Louisa ja Will siis rakastuvat, hyvä. Louisalla on isä, äiti ja vaari, mutta ennen kaikkea sisko ja siskolla poika. Willillä taas on sisko, äiti, isä ja isällä rakastajatar. Alicia, Rupert, Patrick ja Nathan saavat myös omat roolinsa. Rakkaustarinan juoni on sommiteltu siten, että kaikilla henkilöillä on paikkansa, heitä tarvitaan Louisan ja Willin kohtaloiden luontevaan yhteenkietomiseen. Tarinan päähenkilöiden läheinen kontakti perhepiiriin takaa myös sen, että asioihin saadaan monta näkökulmaa, kun erilaiset persoonallisuudet voivat ilmaista mielipiteensä tapahtumien kulusta. Pidän siitä, kuinka eri yhteiskuntaluokkiin kuuluvia ihmisiä kuvataan:

Tien toisella puolella olevalla kentällä noustiin valtavista saksalaisautoista. Fuksianvärisiin leninkeihin pukeutuneet naiset nurisivat miehilleen, kun heidän

korkonsa upposivat pehmeään maahan. He kaikki olivat pitkiä ja hoikkaraajaisia, ja heidän asunsa olivat hillityn sävyisiä. Pöyhin hiuksiani ja aprikoin, olinko laittanut liikaa huulipunaa. Pelkäsin näyttäväni muoviselta, tomaatin muotoiselta ketsuppiastialta. (331)

Miehet olivat vähemmän kiinnostavia katsella, mutta melkein kaikki henkivät samaa itsetietoisuutta, jota toisinaan vaistosin Willissä – se on ominaista vauraille ja vaativille, jotka kokevat, että heidän elämänsä kuuluu sujua miellyttävästi. Mietin uteliaana, millaisia yrityksiä he johtivat ja millaisissa maailmoissa elivät. Mietin, huomasivatko he ylipäättään minunkaltaisiani ihmisiä, jotka hoitivat heidän lapsiaan tai tarjoilivat heille ravintoloissa. (333)

Asetelma, jossa mies vertailee kahta eri yhteiskuntaluokkaan kuuluvaa naista, tuo mieleeni Anne Tylerin romaaniin perustuvan elokuvan *The Accidental Tourist*. Elokuvan siksi, että siinä Geena Davisin ja Kathleen Turnerin esittämät roolihahmot konkretisoivat lähtökohtiensa erilaisuudet herkullisesti. Sekä Moyesin rakkaustarinassa että *Onnellisessa matkamiehessä* vaaka (eli miehen valinta) kallistuu alemman sosiaaliluokan hyväksi. Toki romaanissaan Tyler tekee havaintonsa hienovaraisemmin ja monisyisemmin kuin Jojo Moyes.

Lou, jolle Will antaa lempinimen Clark, on romaanin minäkertoja. Romaanissa on muutama luku toisten henkilöiden näkökulmasta katsottuna, ja ratkaisu toimii hyvin. Willin näkökulma kuitenkin puuttuu, tarkoituksella tietenkin. Näin siis menestyvän nuoren miehen elämän romahtaminen yllättävän onnettomuuden seurauksena kuvataan ulkoapäin. Läheiset ymmärtävät kyllä hyvin tapahtuman vaikutukset ja pystyvät päättelemään Willin käytöksestä fyysisen ja henkisen tuskan, mutta Willin kärsimyksen kuvaaminen ei ole romaanin päätarkoitus.

Clarkin ja Willin rakkaustarina etenee kronologisesti. Kertomus on rakennettu kuitenkin niin, että siinä on koko ajan mukana menneisyys ja tulevaisuus. Tämä on saatu aikaan siten, että päähenkilöiden menneisyyttä muistellaan ja tulevaisuutta sekä suunnitellaan että siitä annetaan viitteitä.

Tarinan aikana sekä Clark että Will muuttuvat. On vaikea sanoa, muuttavatko he vain käyttäytymistään, vai kasvavatko he myös sisäisesti. Joka tapauksessa heidän toimintatapansa ovat kirjan alussa ja lopussa erilaiset.

Clark sopeutuu nopeasti ja joustavasti uuteen tilanteeseen, johon hänellä ei ole mitään valmiuksia etukäteen. Clark etsii tietoa neliraajahalvaantuneista netistä ja tukeutuu sisäreensä. Clarkin pystyvyyden lisäksi pidän myös siitä, miten pörriäinen varioituu kirjassa.

Sairastuneelle käy helposti niin, että toimeenpanovallan kadotettuaan hän menettää myös päätäntävaltansa. Usein hoitava henkilö kuin huomaamattaan

vie potilaalta (tai vanhukselta) itsemääräämisoikeuden. Tätä ilmiötä teksti kuvaa toistuvasti hyvin.

"Olet ihan samanlainen kuin muutkin."

"Mitä tarkoitat?"

"Jos olisit vaivautunut kysymään minun mielipidettäni, Clark, jos olisit kerrankin kysynyt, halusinko minä lähteä sille niin sanotulle hausalle retkelle, olisin voinut kertoa sinulle, että inhoan hevosia ja hevoskilpailuja. Olen aina inhonnut. Mutta sinä et vaivautunut kysymään. Tahdoit minun tekevän jotain, ja sitten toteutit suunnitelmasi. Toimit samalla tavoin kuin kaikki muut. Päätit minun puolestani." (201-202)

Teksti kuvaa myös hyvin todentuntuisesti, miten suunnitelmallisesti liikuntarajoitteisen kanssa on elettävä. On selvitettävä etukäteen mahdollisia liikkumisen esteitä ja varattava tapahtumien järjestäjiltä erikoispalveluja.

Tällä kertaa en suunnitellut enkä odottanut mitään. Toivoin vain hiljaa mielessäni, että Will suostuisi vielä poistumaan asunnoltaan laukkaratafiaskon jälkeen. Hänen viulistiystävänsä lähetti meille lupaamansa vapaaliput ja esitteen konserttipaikasta. Sinne oli neljänkymmenen minuutin ajomatka. Tein kotiläksyni: tarkistin liikuntaesteisten parkkipaikan sijainnin ja soitin etukäteen lipputoimistoon ja selvitin, kuinka parhaiten saisin Willin pyörätuolin saliin. Pääsimme aivan eteen, ja minä istuisin taittotuolilla Willin vieressä. (209)

Menestysromaanista on tekeillä elokuva. Kohtaus, jossa Will tanssii pyörätuolissaan Lou sylissänsä häissä, on varmasti herkullinen valkokankaalla, samoin loma Mauritiuksella on helppo kuvitella silmiensä edessä. Toivottavasti ohjaaja näkee tarpeelliseksi ottaa mukaan myös pensaslabyrinttikohtaukset.

Jos kirjan vahvuuksiin keskittymisen sijaan haluaisin olla kriittinen, niin voisin nostaa esille vaikkapa konsertin, johon Will vie Clarkin: harva pop-musiikkia ikänsä kuunnellut ihminen nauttii ensimmäisestä klassisen musiikin konsertistaan. Tosin esityksen yksityiskohtia ei mainita: kenen säveltäjän, mikä teos ja mille kokoonpanolle. Myös Clarkin nopea siirtyminen lukemaan "laatulehtien syväluotaavia artikkeleja" on mielestäni epäuskottavaa. Olisi varmaankin ollut myös mahdollista kuvata lujempi henkinen side Willin ja Clarkin välille. Nyt Clark on vain nopea oppimaan kaiken, mitä Will hänelle eri lähtökohdistaan johtuen pystyy opettamaan.

Lukiessani olin tyytyväinen kirjan loppuun, se tuntui oikealta. Myöhemmin ajattelin kuitenkin, että juuri loppuratkaisun valmisteluun olisi voinut käyttää enemmän aikaa. Will ja Clark eivät ehkä kuitenkaan puhuneet tarpeeksi paljon yhteisistä asioistaan. Will olisi hyvin voinut nähdä enemmän vaivaa saadakseen

Clarkin ymmärtämään itseään paremmin. Loppujen lopuksi he eivät kuitenkaan halunneet samaa, (minkä voisi ajatella kuuluvan hyvään rakkaustarinaan).

On vaikeaa olla kaunis ja kepeä. Jojo Moyes onnistuu tehtävässä kuitenkin mielestäni hyvin. Hän on kirjoittanut aikuisille naisille nykyaikaisen tuhkimotarinan, jonka sanomaan voi hyvillä mielin uskoa ainakin romaanin lukemisen ajan: *love is possible*.

Jojo Moyes *Kerro minulle jotain hyvää*, Gummerus, s 473, Suom. Heli Naski